

GDPR4 CHILDRN

Henkilötietojen käsittely harrastustoiminnassa

Opas valmentajille ja ohjaajille

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIEKE

Euroopan unionin
rahoittama

Sisällysluettelo

Tietosuoja selventävät kuvakkeet	2
Johdanto	4
Mitä henkilötiedot ovat?	5
Mitä tietosuoja tarkoittaa?	7
Tietosuojasanat tutuksi	8
Milloin käsittelen henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun?	9
Mitä henkilötietojen käsittelyssä on huomioitava?	10
Mitä teen käsittelemilleni tiedoille, kun en enää osallistu harrastustoimintaan?	12
Voinko käsitellä harrastavan lapsen terveystietoja?	13
Mitä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä oikeuksia harrastavilla lapsilla on?	15
Voinko julkaista harrastajista kuvia tai videoita sosiaalisen median tileilläni?	16
Milloin voin luovuttaa harrastajien tietoja?	17
Voinko luovuttaa harrastavaa lasta koskevia tietoja hänen vanhemmilleen?	18

Tietosuojaa selventävät kuvakkeet

Oppaan osana esiintyy alla näkyviä kuvakkeita, joilla kerrotaan tietosuojaan liittyvistä asioista kuvallisessa muodossa. Yhdistykset voivat vapaasti hyödyntää näitä kuvakkeita esimerkiksi osana omaa viestintäänsä.

Alla on esitelty kuvakkeet lyhyesti.

Lisätietoa löydät osoitteesta: [Kuvakkeet | Tietosuoja harrastuksissa](#).¹

TIETOSUOJA

Tietosuojalainsäädäntö määrittelee, miten henkilötietoja voidaan harrastustoiminnassa käsitellä. Rekisterinpitäjällä on mm. vastuu käsitellä henkilötietoja huolellisesti ja kertoa niiden käsittelystä läpinäkyvästi.

REKISTERINPITÄJÄ

Rekisterinpitäjänä toimii se taho, joka määrittelee, mihin tarkoituksiin henkilötietoja käsitellään. Harrastustoiminnassa henkilötietojen käsittelystä vastuussa oleva taho on lähtökohtaisesti henkilötietojen rekisterinpitäjä.

REKISTERÖITY

Rekisteröity on henkilö, jota henkilötieto koskee. Harrastustoiminnassa rekisteröity voi olla esimerkiksi harrastaja tai tämän huoltaja. Rekisteröidyillä on tietosuojaoikeuksia, kuten oikeus tutustua itseään koskeviin tietoihin.

LAPSEN TIEDOT

Lasten henkilötietoja on suojattava erityisen hyvin, ja lasten henkilötietojen käsittelystä tulisi kertoa lapsille sopivalla kielellä.

¹ <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/materiaalipankki/kuvakkeet/>

**SENSITIIVINEN
DATA**

Erityisiä eli arkaluontoisia henkilötietoja ovat mm. terveystiedot ja tiedot, josta ilmenee henkilön etninen alkuperä tai uskonnollinen vakaumus.

**TIETOTURVA-
LOUKKAUS**

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tapahtumaa, jonka seurauksena henkilötietoja esimerkiksi tuhoutuu, häviää tai niihin pääsee käsiksi taho, jolla ei ole tietojen käsittelyoikeutta.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIEKE

**European unionin
rahoittama**

Johdanto

Tietosuoja on jokaisen perusoikeus. Lasten, nuorten sekä heidän vanhempiansa tulee voida luottaa siihen, että henkilötietoja käsitellään lainsäädännön mukaisesti myös harrastustoiminnassa.

Oletko koskaan ajatellut, että harrastustoiminnan ohjaajana tai valmentajana käsittelet todennäköisesti lukuisten lasten henkilötietoja? Henkilötietojen käsittelyyn kuuluu niin lasten tai heidän vanhempiansa yhteystietojen kerääminen lomakkeella kuin lasten allergiatietojen käsittely eväiden jakamista varten. Sinulla on ohjaajana tärkeä rooli tietosuojan toteutumisessa harrastustoiminnassa. Kun tietosuojasta huolehditaan, voivat kaikki keskittyä harrastamiseen ja luottaa siihen, että heidän henkilötietonsa ovat hyvissä käsissä.

Mitä henkilötiedot ovat?

SENSITIIVINEN
DATA

LAPSEN TIEDOT

Tiedot, joista henkilö voidaan tunnistaa, ovat *henkilötietoja*.

- Henkilötietoja ovat esimerkiksi koko nimi (kuten Matti Meikäläinen), syntymäaika, henkilötunnus, kotiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.
- Myös ihmisistä otetut kuvat ja videot tai tallenne puheesta ovat henkilötietoja. Esimerkiksi selfiestä voidaan tunnistaa, että juuri tietty henkilö on kuvassa. Vaikka esimerkiksi sosiaalisen median profiilissasi ei olisi nimeäsi, sinut voidaan yleensä tunnistaa kuvista.

Sinun on hyvä ymmärtää, että jotkin henkilötiedot ovat arkaluontoisempia kuin jotkin toiset. Tietoja, jotka voivat paljastaa henkilöstä jotakin arkaluontoista, kutsutaan **erityisiksi henkilötiedoiksi**. Tällaisia tietoja pitää suojata erityisen hyvin. Ihmiset eivät välttämättä halua jakaa toisille tietoa esimerkiksi sairauksistaan, eikä muilla ole oikeutta myöskään tietää sinun sairauksistasi.

E erityisiä henkilötietoja ovat muun muassa:

- uskonnollinen vakaumus eli tieto siitä, mitä uskontoa henkilö harjoittaa tai ei harjoita
- terveystiedot (esimerkiksi tiedot henkilön sairaudesta tai potilastiedot, jotka lääkäri kirjaa vastaanotolla).

Kun käsittelet harrastuksissa ohjaajana tai valmentajana lasten erityisiä henkilötietoja, kuten tietoja sairauksista, on sinun huomioitava seuraavat seikat:

- Erityisiä henkilötietoja tulee käsitellä huolellisesti niin, etteivät ulkopuoliset saa tietää kyseisiä tietoja. Et voi esimerkiksi kaikissa tilanteissa kertoa lapsen allergiasta tai sairaudesta kaikille muille harrastuksen ohjaajille ja harrastukseen osallistuville lapsille.
- Erityisiä tietoja tulee säilyttää huolellisesti. Huolehdi, ettet jätä esimerkiksi arkaluonteisia tietoja sisältäviä papereita valvomatta siten, että ulkopuolinen henkilö voisi lukea niitä tai varastaa paperit.
- Jos erityisiä henkilötietoja säilytetään sähköisissä järjestelmissä, varmista, ettei järjestelmiin ole ulkopuolisilla pääsyä. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi vahvan salasanan käyttöä ja sitä, ettet jätä tietokoneita tai muita elektronisia laitteita valvomatta.
- Mikäli et tiedä esimerkiksi kenelle voit ohjaajana kertoa lapsen sairauksista, käänny seuran tai yhdistyksen hallinnon puoleen. Rekisterinpitäjä on velvollinen varmistamaan sen, että sen alaisuudessa toimivat käsittelevät henkilötietoja sen ohjeiden mukaisesti. Seuran aikuisilla on siis viimekädessä vastuu henkilötietojen käsittelystä ja voit kääntyä heidän puoleensa, mikäli tarvitset henkilötietojen käsittelyssä apua.

Muista

Yksittäisessä tilanteessa on mahdollista, että esimerkiksi kaikilla turnausmatkan ohjaajilla on oikeus tietää matkalle osallistuvien lasten terveydentilaa koskevista tiedoista, jos kaikki ohjaajat ovat lapsista vastuussa, ja on tärkeää, että lasten terveys ja turvallisuus voidaan taata.

Lähtökohtaisesti et voi kuitenkaan kertoa lapsen erityisistä henkilötiedoista esimerkiksi kaikille lapsen joukkuekavereille tai sellaisille valmentajille, jotka eivät ole tekemisissä lapsen kanssa.

Vaikka lapsi tai nuori itse kertoisi avoimesti esimerkiksi sairauksistaan ja lääkityksistään tai seksuaalisesta suuntautumisestaan joukkuekavereilleen, on sinulla silti ohjaajana velvollisuus noudattaa tietosuojalainsäädäntöä ja minimoida tietojen käsittelyä.

Mitä tietosuoja tarkoittaa?

Jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan eli *tietosuojaan*. Tietosuojalla suojataan ihmisten henkilötietoja siltä, että ne vuotaisivat esimerkiksi netissä kaikkien nähtäville tai joku voisi esiintyä toisena henkilönä käyttämällä toisen nimeä, valokuvia tai muita tietoja.

Kun lapsi osallistuu harrastukseen, kuten tanssitunneille, partioon tai jalkapallotreeneihin, näitä harrastuksia järjestävä seura tai yhdistys *käsittelee* lapsen henkilötietoja. Seuran tai yhdistyksen pitää käsitellä henkilötietoja huolellisesti. Sen täytyy huolehtia, että kaikki henkilötiedot pysyvät tallessa ja että ulkopuoliset eivät pääse niihin käsiksi.

Rekisterillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi urheiluseuran ylläpitämää listaa seuran jäsenistä ja jäsenten yhteystiedoista. Rekisteri sisältää siis henkilötietoja. Yhdellä rekisterinpitäjällä, kuten urheiluseuralla, voi olla myös rekisteri, joka sisältää tietoa seuran työntekijöistä.

Henkilötietojen käsittely tarkoittaa kaikkea, mitä harrastuksen järjestäjä tekee harrastajia koskevilla tiedoilla. Esimerkiksi tietojen kerääminen, tallentaminen tai luovuttaminen muille ovat henkilötietojen käsittelyä. Jos lapsi ilmoittautuu mukaan urheilujoukkueeseen ja antaa joukkueen valmentajalle nimen ja yhteystiedot, käsittelee joukkue lapsen henkilötietoja. Joukkue käsittelee henkilötietoja myös silloin, kun se säilyttää tietoja tietokoneella tai antaa tietoja vaikkapa nettisivustolle, joka julkaisee urheilukilpailujen tuloksia. Henkilötietojen käsittelyä on myös se, jos valmentaja kysyy harrastajalta, onko tällä allergiaa, jotta harrastaja voi saada pelimatalla eväät, jotka eivät sisällä vaikkapa pähkinää.

Tietosuojasanat tutuksi

REKISTERINPITÄJÄ

REKISTERÖITY

Rekisterinpitäjäksi kutsutaan sellaista ihmistä, yritystä tai yhdistystä, joka päättää, mihin tarkoitukseen henkilötietoja käytetään ja miten niitä käsitellään. Esimerkiksi harrastusseura voi olla rekisterinpitäjä, jos se määrittää miksi harrastajien henkilötietoja käsitellään ja miten.

Harrastukseen ilmoittautunut lapsi tai aikuinen on *rekisteröity*, jonka tietoja harrastuksen järjestäjä, kuten urheiluseura, käsittelee.

Voit tutustua muihin tietosuojaan liittyviin sanoihin Tietosuoja harrastuksissa -sivuston termipankissa: [Termipankki](#) | [Tietosuoja harrastuksissa](#).²

Esimerkki

Urheiluseurasi päättää, että joukkueen pelaajilta pyydetään yhteystiedot, jotta valmentaja voi olla yhteydessä pelaajiin treenien aikatauluista. Pelaajia pyydetään ilmoittamaan lomakkeella oma nimi, kotiosoite ja puhelinnumero. Urheiluseura on rekisterinpitäjä, koska se päättää, miksi ja miten henkilötietoja kerätään.

² <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/materiaalipankki/termipankki/>

Milloin käsittelen henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun?

Jos olet valmentaja urheilujoukkueessa tai ohjaat muunlaista harrastustoimintaa, työskentelet todennäköisesti rekisterinpitäjän alaisuudessa ja käsittelet henkilötietoja. Saat esimerkiksi saada harrastuksen järjestäjältä ohjeen kerätä harrastavien lasten nimet ja yhteystiedot tai terveydentilaa, kuten allergiaa, kuvaavia tietoja harrastuksen alussa. Saat lisäksi kerätä harrastavan lapsen huoltajien tai muiden lapsen edustajien yhteystietoja, jotta yhdistys voi tarvittaessa olla yhteydessä heihin. Tämänkaltaisten tietojen kerääminen on henkilötietojen käsittelyä rekisterinpitäjän alaisuudessa.

Sinun tulee kiinnittää huomiota tietojen huolelliseen käsittelyyn. Rekisterinpitäjällä tulisi olla aina ohjeistus siitä, millä tavalla henkilötietoja saa käsitellä. Voit tiedustella henkilötietojen käsittelyn ohjeistusta esimerkiksi seuran tai yhdistyksen hallinnosta.

Mitä henkilötietojen käsittelyssä on huomioitava?

TIETOSUOJA

REKISTERINPITÄJÄ

Henkilötietoja tulee aina käsitellä huolellisesti. Henkilötietojen käsittelyssä on huomioitava muun muassa minimointiperiaate, tietojen käsittelyn turvallisuus ja tietojen luovuttamista koskevia seikkoja.

Tietosuojalainsäädännössä minimointiperiaate tarkoittaa, ettei rekisterinpitäjä saa käsitellä tarpeettomia henkilötietoja. Valmentajana myöskään sinä et saa käsitellä tarpeettomia henkilötietoja. Rekisterinpitäjä saa käsitellä vain tietyn tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisia tietoja.

- Jos esimerkiksi seura pyytää tietoa harrastajan sairauksista ja allergioista, jotta se voi ottaa ne toiminnassaan huomioon, ei se saisi pyytää kaikkia mahdollisia tietoja terveydentilasta vaan ainoastaan tarpeelliset tiedot. Tarpeellinen tieto saattaa olla esimerkiksi tieto ruoka-aineallergiasta, jos seura vastaa eväiden jakamisesta harrastajille.
- Jotkin tiedot ovat harrastustoiminnassa tarpeellisia, jolloin niitä voi kerätä. Selvää on, että harrastustoiminnassa on tiedettävä harrastukseen osallistuvan lapsen tai nuoren nimi ja yhteystiedot tai ainakin vanhempien yhteystiedot, jotta yhteydenpito harrastajiin on mahdollista.

Sinun tulee myös huomioida, ettei henkilötietoja saa luovuttaa ulkopuolisille. Lähtökohtaisesti esimerkiksi urheilujoukkueen jäsenillä ei ole oikeutta saada tietää toisten jäsenten henkilötietoja, kuten yhteystietoja tai tietoja terveydentilasta. Myöskään kaikilla rekisterinpitäjän eli esimerkiksi urheiluseuran lukuun työskentelevillä työntekijöillä tai vapaaehtoisilla ei välttämättä ole oikeutta käsitellä harrastavien lasten tietoja.

Henkilötietoja täytyy säilyttää turvallisesti siten, ettei niitä päädy ulkopuolisten haltuun. Tämä saattaa tarkoittaa tietojärjestelmän turvallisuutta tai esimerkiksi sitä, että paperilla olevia henkilötietoja säilytetään lukituissa tiloissa, jonne ulkopuolisilla ei ole pääsyä. Harrastustoiminnassa tulisi aina arvioida, onko esimerkiksi listaa seuran jäsenistä ja näiden henkilötiedoista perusteltua kantaa mukana.

- Joskus harrastava lapsi tai nuori tai tämän vanhempi saattaa kertoa pyytämättäkin valmentajalle tai ohjaajalle esimerkiksi tekstiviestillä lapsen terveydentilasta, jos lapsi ei esimerkiksi pääse sairauden vuoksi osallistumaan harjoituksiin. Vaikka tällöin lapsi tai vanhempi on

omatoimisesti kertonut tällaisen tiedon sinulle, on sinun kuitenkin havaittava, että sinulle on lähetetty erityisiä henkilötietoja, joita tulee käsitellä erityisen huolellisesti. Esimerkiksi tekstiviestin tai sähköpostin ollessa kyseessä, tulee sinun varmistaa, ettei ulkopuolisilla ole pääsyä puhelimeesi ja viesteihin, jotka eivät kuulu ulkopuolisen tietoon. Varmista myös, että poistat tällaiset viestit, kun niiden käsittelylle ei ole enää tarvetta.

Tietojen käsittelyssä on otettava huomioon lapsille ja nuorille mahdollisesti aiheutuvat seuraukset, jos henkilötietoja päätyy sivullisen haltuun. Lapsi tai nuori ei välttämättä halua muiden lasten ja aikuisten tietävän kaikista henkilötiedoistaan. Henkilötietojen huolimattomalla käsittelyllä voi olla useita negatiivisia seurauksia kuten:

- tietojen leviäminen yhä laajemmalle joukolle esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- kiusaaminen
- mainehaitta
- identiteettivarkaus
- taloudellinen haitta lapsille ja nuorille tai heidän vanhemmilleen.

Harrastustoiminnan järjestäjällä on rekisterinpitäjänä ensisijainen vastuu siitä, että osaat valmentajana tai ohjaajana käsitellä henkilötietoja huolellisesti. Rekisterinpitäjällä tulisi olla ohjeistus siitä, missä ja miten harrastajien tietoja säilytetään sekä kenellä valmentajista tai ohjaajista on oikeus käsitellä tietoja. Toimiessasi valmentajana tai ohjaajana sinun tulee noudattaa seuran ohjeistusta henkilötietojen käsittelystä.

Voit tutustua henkilötietojen käsittelyn vaatimuksiin tarkemmin hallitustoimijoille laaditussa oppaassa: [Yhdistyksen hallituksen opas | Tietosuoja harrastuksissa](#).³

³ <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/yhdistyksen-hallitus/>

Mitä teen käsittelemilleni tiedoille, kun en enää osallistu harrastustoimintaan?

Jos olet toiminut harrastustoiminnassa valmentajana tai ohjaajana, mutta lopetat valmentamisen, ei sinulla ole enää oikeutta käsitellä harrastustoimintaa varten kerättyjä muita ihmisiä koskevia henkilötietoja. Sinun tulee varmistaa rekisterinpitäjältä, miten sinun kuuluu toimia tällaisessa tilanteessa.

Lopettaessasi ohjaajana toimimisen sinun pitää esimerkiksi siirtää rekisterinpitäjälle hallussasi olevat harrastajien henkilötiedot sekä poistaa itseltäsi harrastajien henkilötietoja sisältävät sähköpostiviestit tai hävittää henkilötietolomakkeet. Mikäli sinulla on pääsy rekisterinpitäjän käyttämään sähköiseen järjestelmään, sähköpostiin tai esimerkiksi sähköisiin kansioihin, tulisi rekisterinpitäjän poistaa esimerkiksi käyttäjätunnuksesi ja pääsy rekisterinpitäjän järjestelmiin. Mikäli huomaat, ettei pääsyäsi järjestelmiin ole poistettu, ilmoita tästä rekisterinpitäjälle.

Voinko käsitellä harrastavan lapsen terveystietoja?

LAPSEN TIEDOT

SENSITIIVINEN
DATA

Lapsen terveydentilaa koskevien tietojen käsittely harrastustoiminnassa on lähtökohtaisesti sallittua, kunhan toimitaan tietosuojalainsäädännön asettamissa rajoissa. Terveystiedoilla tarkoitetaan ihmisen fyysiseen tai psyykkiseen terveyteen liittyviä henkilötietoja.

Terveydentilaa koskevien tietojen käsittely voi olla sallittua esimerkiksi harrastajan nimenomaisen suostumuksen perusteella. Harrastustoiminnassa seura tai yhdistys usein kerää harrastajien tietoja lomakkeilla ja pyytää myös terveystietoja lasten ja heidän vanhempiansa suostumuksella.

Harrastustoiminnassa lapsen terveystietoja saadaan käytännössä usein lapsen huoltajalta, lapsen muulta edustajalta tai lapselta itseltään. Tiedot lapsen allergioista, sairauksista tai lääkityksistä voivat usein olla olennaisia tietoja, jotta lapsen terveys ja turvallisuus harrastustoiminnassa voidaan taata.

Rekisterinpitäjänä harrastusseuran on määriteltävä, kenellä on oikeus käsitellä lapsen terveystietoja. Tietoihin on yleensä oltava pääsy niillä henkilöillä, jotka ovat harrastustoiminnassa vastuussa lapsesta. Esimerkiksi lapsen ohjaajana sinulle voi olla olennaista tietää lapsen terveystiedosta, jos siten voidaan varmistaa lapsen turvallisuus harrastustoiminnassa ja reagoida mahdolliseen sairauden oireiluun. Niin ikään tieto lapsen allergiasta voi olla tärkeä tieto esimerkiksi leirillä, jossa leirin ohjaajat vastaavat lasten ruokailun järjestämisestä.

Etenkin alaikäisen lapsen terveystietojen säilyttämisessä tulee huomioida tiedon arkaluonteisuus ja tiedon leviämisestä lapselle mahdollisesti aiheutuvat haitat. Terveystietoja tulee säilyttää siten, etteivät ne päädy sivullisten tietoon. Tietoja ei saa luovuttaa laajemmalle joukolle kuin on tarpeellista.

Jos käsittelet ohjaajana tai valmentajana lasten terveystietoja, voit pyytää harrastusseuralta ohjeita niiden käsittelystä.

Voit lukea lisää terveystietojen käsittelystä GDPR4CHLRDN-hankkeen verkkosivuilla julkaistusta artikkelista [Lasten terveystietojen käsittely harrastustoiminnassa | Tietosuoja harrastuksissa](https://tietosuojaharrastuksissa.fi/article-4/).⁴

⁴ <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/article-4/>

Mitä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä oikeuksia harrastavilla lapsilla on?

Jokaisella on oikeus henkilötietojen suojaan. Harrastajalla on oikeus saada läpinäkyvää tietoa henkilötietojensa käsittelystä. Hänellä on myös oikeus tutustua itseään koskeviin henkilötietoihin eli oikeus saada kopio niistä henkilötiedoista, joita seura säilyttää tai muutoin käsittelee. Hänellä on myös oikeus saada oikaistuksi itseään koskevat virheelliset tiedot ja saada poistetuksi tarpeettomat tiedot.

Rekisterinpitäjänä harrastusseuran pitää huolehtia harrastajien tietosuojaoikeuksien toteutumisesta. Harrastajille tulee kertoa, miten he voivat käyttää tietosuojaoikeuksiaan. Esimerkiksi urheiluseuran yhteystietojen tai rekisteröityjen pyynnöistä vastaavan henkilön yhteystiedot on oltava helposti löydettävissä. Ohjaajana tai valmentajana sinun tulisi tarvittaessa osata ohjeistaa lapsia tai heidän vanhempiaan tietosuojaoikeuksien käyttämisestä.

Voit tutustua henkilötietojen käsittelyn vaatimukseen tarkemmin hallitustoimijoille laaditussa oppaassa: [Yhdistyksen hallituksen opas | Tietosuoja harrastuksissa](#).⁵

⁵ <https://tietosuojaraharrastuksissa.fi/yhdistyksen-hallitus/>

Voinko julkaista harrastajista kuvia tai videoita sosiaalisen median tileilläni?

Lähtökohtaisesti muita ihmisiä koskevia henkilötietoja, kuten valokuvia ja videoita, saa käsitellä omaan henkilökohtaiseen käyttöön.

- Saatat osallistua yhdistyksen toimintaan ohjaajan roolin lisäksi myös harrastajana. Jos esimerkiksi kuvaat videota itsestäsi ja ystävästäsi urheilutreeneissä, etkä tilanteessa toimi valmentajana, ja päätätte, että haluatte julkaista teistä otetun videon omilla sosiaalisen meidän tileillänne, on tämä lähtökohtaisesti sallittua.

Jos kuitenkin seura tai yhdistys julkaisee jäsenistään kuvia tai videoita seuran tai yhdistyksen omalla sosiaalisen median kanavalla tai verkkosivustolla, ei kyse ole henkilötietojen käsittelystä yksittäisen ihmisen henkilökohtaiseen käyttöön. Ongelmalliseksi voi tulla myös tilanne, jossa valmentajan tai ohjaajan ominaisuudessa julkaiset kuvia tai videoita muista harrastajista omalla sosiaalisen median tililläsi.

Lähtökohtaisesti somealustalla kuva- tai videomateriaalia julkaisevaa henkilöä tulisi pitää rekisterinpitäjänä, johon kohdistuvat myös rekisterinpitäjän velvollisuudet, jos kyse ei ole materiaalin henkilökohtaisesta käytöstä. Tällöin kuvien ja videoiden julkaisulle tulee olla yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelyperuste, koska kuvien ja videoiden julkaiseminen on henkilötietojen käsittelyä.

Jos rekisterinpitäjänä toimiva yhdistys julkaisee harrastajasta kuvia somealustalla, voi harrastaja pyytää niiden poistamista. Tietosuojavaltuutettu voi tarvittaessa määrätä rekisterinpitäjän poistamaan kuvat tai videot verkosta, jos harrastaja kantelee henkilötietojensa julkaisemisesta tietosuojavaltuutetulle.

Jos kuvien julkaisusta on aiheutunut vahinkoa, vahinkoa kärsinyt henkilö voi vaatia vahingonkorvauksia yhdistykseltä tai kuvia julkaisseelta henkilöltä. Tällöin asiaa käsitellään mahdollisesti käräjäoikeudessa. Jos kuvien julkaisussa on syyllistytty rikokseksi luokiteltuun toimintaan, esimerkiksi jos kuva täyttää kunnianloukkauksen tunnusmerkistön, poliisi tutkii asian.

Milloin voin luovuttaa harrastajien tietoja?

Henkilötietojen luovuttamista voi olla esimerkiksi harrastavan lapsen tietojen antaminen tämän vanhemmalle, lapsen yhteystietojen antaminen seuran tai yhdistyksen mainontaa varten tai kilpailutulosten luovuttaminen tuloksia listaavalle verkkosivulle.

Henkilötietojen luovuttamisesta tulee ilmoittaa rekisteröidylle eli harrastavalle lapselle tai hänen vanhemmilleen. Rekisteröidyn tulee lähtökohtaisesti saada tieto tietojensa luovuttamisesta jo silloin, kun hän antaa henkilötietojaan harrastustoimijalle.

- Jos harrastustoimija esimerkiksi luovuttaa säännöllisesti lasten henkilötietoja kilpailutuloksia julkaisevalle verkkosivustolle, tulisi lapselle kertoa tästä jo silloin, kun hän aloittaa harrastuksen.

Henkilötietoja ei voida luovuttaa kenelle tahansa. Et lähtökohtaisesti voi luovuttaa lapsen henkilötietoja esimerkiksi samassa joukkueessa harrastaville lapsille tai heidän vanhemmilleen tai täysin ulkopuolisille henkilöille.

Jos sinulta pyydetään lapsen henkilötietoja, etkä tiedä miten toimia, ole yhteydessä yhdistyksen hallintoon tai muuhun harrastuksessa toimivaan aikuiseen, kuten valmentajaan. Vastuu henkilötietojen käsittelystä kuuluu aina ensisijaisesti yhdistyksessä toimiville aikuisille.

Voinko luovuttaa harrastavaa lasta koskevia tietoja hänen vanhemmilleen?

Lapsen huoltajilla on lähtökohtaisesti oikeus edustaa lastaan ja toimia lapsen puolesta. Lapsen huoltajia ovat hänen vanhempansa tai henkilöt, joille lapsen huolto on uskottu.

Lapsella on kuitenkin itsenäinen oikeus omien henkilötietojensa suojaan. Vaikka lapsen vanhempi usein hoitaa lapsen asioita hänen puolestaan myös harrastustoiminnassa, on lapsella itsenäinen oikeus päättää henkilötietojensa käsittelystä.

Valmentajana eteesi saattaa tulla esimerkiksi tilanne, jossa harrastavan lapsen toinen vanhempi pyytää saada lasta koskevia henkilötietoja ja tiedon siitä, käykö lapsi harrastuksessa. Kyseinen vanhempi ei ole aiemmin ollut sinuun yhteydessä ja huomaat, ettei tämän yhteystietoja ole tallennettu yhdistyksen tietoihin. Miten toimit tässä tilanteessa?

- Lapsen kehitystaso tulisi huomioida arvioitaessa sitä, kuinka pitkälti lapsi kykenee päättämään henkilötietojensa käsittelystä. Esimerkiksi 7-vuotias lapsi ei välttämättä kykene tekemään itsenäisesti henkilötietojensa käsittelyyn liittyviä päätöksiä. Sen sijaan 15-vuotias saattaa olla jo kykeneväinen hoitamaan asioitaan itsenäisesti.
- Arvioinnissa voitaisiin lähteä liikkeelle siitä, että mitä vanhemmasta lapsesta on kyse, sitä todennäköisempää on, että lapsi kykenee päättämään henkilötietojensa käsittelyyn liittyvistä asioista. Jos esimerkiksi 15-vuotias lapsi kieltää seuraa luovuttamasta vanhemmalleen yhteystietojaan tai tietoa siitä, että hän käy harrastuksessa, ei tietojen luovuttaminen vanhemmalle välttämättä ole perusteltua.
- Jos sinulta pyydetään lasta koskevia tietoja, etkä ole varma, kuinka toimia, ole yhteydessä yhdistyksen hallintoon tai muuhun yhdistyksessä työskentelevään aikuiseen kuten valmentajaan. Vastuu henkilötietojen käsittelystä kuuluu aina ensisijaisesti yhdistyksessä toimiville aikuisille.

Voit tutustua lapsen tietojen luovuttamiseen tarkemmin tapausesimerkin kautta: [Tietosuoja on alaikäisen perusoikeus | Tietosuoja harrastuksissa](https://tietosuojarahastuksissa.fi/tietosuoja-on-alaikaisen-perusoikeus-mita-se-tarchoittaa-kaytannossa/).⁶

⁶ <https://tietosuojarahastuksissa.fi/tietosuoja-on-alaikaisen-perusoikeus-mita-se-tarchoittaa-kaytannossa/>